

Сучасний підхід до розробки конкурентної стратегії підприємства має базуватися на засадах стратегічного управління. Це пояснюється тим, що вибір оптимальної стратегії супроводжується певними специфічними особливостями, які залежать від рівня розвитку професійних навичок та компетенції топ-менеджерів.

Окрім цього, конкурентна стратегія формується з урахуванням динаміки розвитку ринкової ситуації у визначений період. Це передбачає, наскільки швидко компанія здатна адаптуватися до змін у структурі зовнішнього середовища, використовувати власні конкурентні переваги, а також наскільки обізнані керівники у сфері стратегічного прийняття рішень.

Таким чином, ефективна конкурентна стратегія вимагає поєднання адаптивності, стратегічного мислення та управлінської компетентності для успішного функціонування підприємства в умовах мінливого ринкового середовища.

Література:

1. Готь О.Я., Бондаренко С.М. Стратегія підприємства як чинник його конкурентоспроможності. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2017. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5660>
2. Коваленко А.О. Стратегічне планування сталого розвитку України. Київ : ПрофКнига, 2018. 160 с.
3. Porter M.E. How Competitive Forces Shape Strategy. URL: <https://hbr.org/1979/03/how-competitive-forces-shape-strategy> (date of application: February 15, 2025).
4. Bert G., Desmidt S.A State of Research on Strategic Management in the Public Sector: An Analysis of the Empirical Evidence. In *Strategic Management in Public Organizations: European Practices and Perspectives* / ed. by P. Joyce, A. Drumaux. New York: Routledge, 2019, pp. 151-172.
5. Carola W., Floyd S.W. Strategic Planning Research: Toward a Theory-Driven Agenda. *Journal of Management*, 2017, no. 43(6), pp. 1754-1788.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МАЛИХ АГРАРНИХ ФОРМУВАНЬ

Горбатюк О.В., кандидат економічних наук, доцент,
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2450-6140>

Розвиток малих аграрних формувань відіграє важливу роль в національному господарстві України. Малі аграрні формування

досліджуються як унікальна форма господарської діяльності, яка цілісно поєднується за допомогою організаційно-економічного забезпечення. Головне завдання суб'єкта господарювання, збільшити свій прибуток, тому активно шукає нові способи підвищення результативності своєї власної справи у аграрному секторі. Конкуренція, ринкове середовище, кліматично-екологічні та демографічні фактори впливають та створюють перепони для досягнення поставленої мети. Організаційно-економічне забезпечення розвитку малих аграрних формувань – це система заходів, механізмів і ресурсів, спрямованих на створення позитивних умов для діяльності та зростання малих сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств, особистих селянських господарств та кооперативів [1].

Основні складові організаційно-економічного забезпечення розвитку включають організаційні заходи, економічні механізми, інноваційні рішення, соціальна підтримка.

Організаційні заходи впливають на розвиток кооперації та об'єднань малих аграрних виробників, створення ефективної системи управління підприємствами, впровадження сучасних методів ведення аграрного бізнесу, підтримка аграрного консалтингу та освітніх програм.

Економічні механізми включають державне фінансування та дотації малим аграрним підприємствам, пільгове кредитування та страхування агробізнесу, податкові стимули та грантові програми, залучення інвестицій і розвиток інфраструктури для агросектору.

Інноваційні рішення визначають цифровізацію та автоматизацію виробничих процесів, впровадження сучасних агротехнологій і методів точного землеробства, розвиток аграрного маркетингу та вихід на міжнародні ринки.

Соціальна підтримка забезпечує підвищення рівня життя сільського населення, покращення умов праці та зайнятості в аграрному секторі, сприяння розвитку місцевих громад.

Кооперація є важливим механізмом підвищення ефективності діяльності малих аграрних формувань. Вона дозволяє об'єднувати ресурси, зменшувати витрати, підвищувати конкурентоспроможність і покращувати доступ до ринків. Форми аграрної кооперації здійснюються за участі сільськогосподарських кооперативів. Кооперативи поділяються на виробничі, обслуговуючі, кластерні об'єднання та асоціації фермерів.

Виробничі – спільне ведення сільськогосподарського виробництва.

Обслуговуючі – надання послуг членам кооперативу (зберігання, переробка, збут продукції, закупівля техніки, добрив тощо).

Кластерні об'єднання – групи виробників, переробників і логістичних компаній, які співпрацюють для збільшення доданої вартості аграрної продукції.

Асоціації фермерів – організації, що представляють і захищають інтереси малих агровиробників на законодавчому рівні [2].

Переваги кооперації сприяють зменшенню витрат, а саме: спільні закупівлі насіння, добрив, техніки та засобів захисту рослин. Розширення ринків збуту: колективне постачання продукції великим покупцям та вихід на міжнародні ринки. Спільне використання інфраструктури: елеваторів, складів, техніки, переробних заводів. Доступ до фінансування: полегшений доступ до кредитів, грантів, державних програм підтримки. Обмін досвідом та інноваціями: навчання, підвищення кваліфікації, спільні науково-дослідні проєкти.

Недоліки полягають у тому, що є низький рівень довіри серед аграріїв, виникає необхідність інформаційних кампаній та освітніх програм про переваги кооперації. Юридичні та фінансові труднощі, виникає необхідність спрощення законодавства та сприяння держави у створенні кооперативів. Обмежений доступ до інвестицій виникає необхідність розробки механізмів пільгового кредитування для кооперативів. Вразливість у формуванні доходів домогосподарств через неможливість підтримувати оптимальну структуру господарювання у зв'язку із війною [3].

Україна активно розвиває фермерську кооперацію через державні програми підтримки та гранти від міжнародних організацій. Європейський Союз має розвинену систему аграрних кооперативів, які допомагають малим виробникам виходити на глобальні ринки. Канада, США – приклади успішних кооперативних рухів, що забезпечують своїх членів якісною технікою, переробкою продукції та стабільним збутом.

Розвиток кооперації є стратегічно важливим для малих аграрних виробників. Він забезпечує їхню економічну стійкість, сприяє модернізації сільського господарства та підвищує конкурентоспроможність українського аграрного сектору. Ефективне організаційно-економічне забезпечення сприяє сталому розвитку малих аграрних формувань, покращує конкурентоспроможність фермерських господарств, забезпечує продовольчу безпеку країни та стимулює розвиток сільських територій.

Література:

1. Підприємницька діяльність в аграрній сфері економіки: монографія / [Ю.О. Лупенко, М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк та ін.]; за ред. М.Й. Маліка. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2023. 208 с.

2. Про Державну підтримку малого підприємництва: Закон України від 19.10.2000 р. № 2063-III. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.02.2025).

3. Тимоць М., Івашків Т., Федик Л., Горбатюк О., & Стахів Г. (2024). Вплив фінансово-економічних чинників на доходи домогосподарств у довоєнний та воєнний періоди. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, no. 4(57), pp. 394-408. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.4.57.2024.4409>

ЗАХОДИ ЕКОНОМІЧНОГО СТИМУЛЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ГІДНОЇ ПРАЦІ У РЕГІОНАХ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПРИКОРДОННЯ

Гордійчук А.І., кандидат економічних наук, доцент,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3274-8219>

Мельник І.Є., здобувач ступеня доктора філософії,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-9762-3639>

Концепція гідної праці є багатовимірною та охоплює широкий спектр аспектів, спрямованих на забезпечення працівникам належних умов праці, справедливую винагороду, соціальний захист та можливості для професійного розвитку. Економічне стимулювання реалізації цієї концепції у регіонах польсько-українського прикордоння є важливим фактором вирівнювання рівня життя населення та прискорення євроінтеграції України.

Наукові дослідження питань гідної праці у регіонах польсько-українського прикордоння стали протягом останніх років об'єктом уваги багатьох дослідників [1-2] та потребують подальшого опрацювання, зокрема обґрунтування конкретних заходів у цьому напрямі.

Одним із ключових заходів є впровадження системи податкових пільг та інших економічних стимулів для підприємств, які забезпечують працівникам гідні умови праці. Це сприятиме поширенню кращих практик, підвищенню соціальної відповідальності бізнесу та створенню більш привабливого інвестиційного клімату.